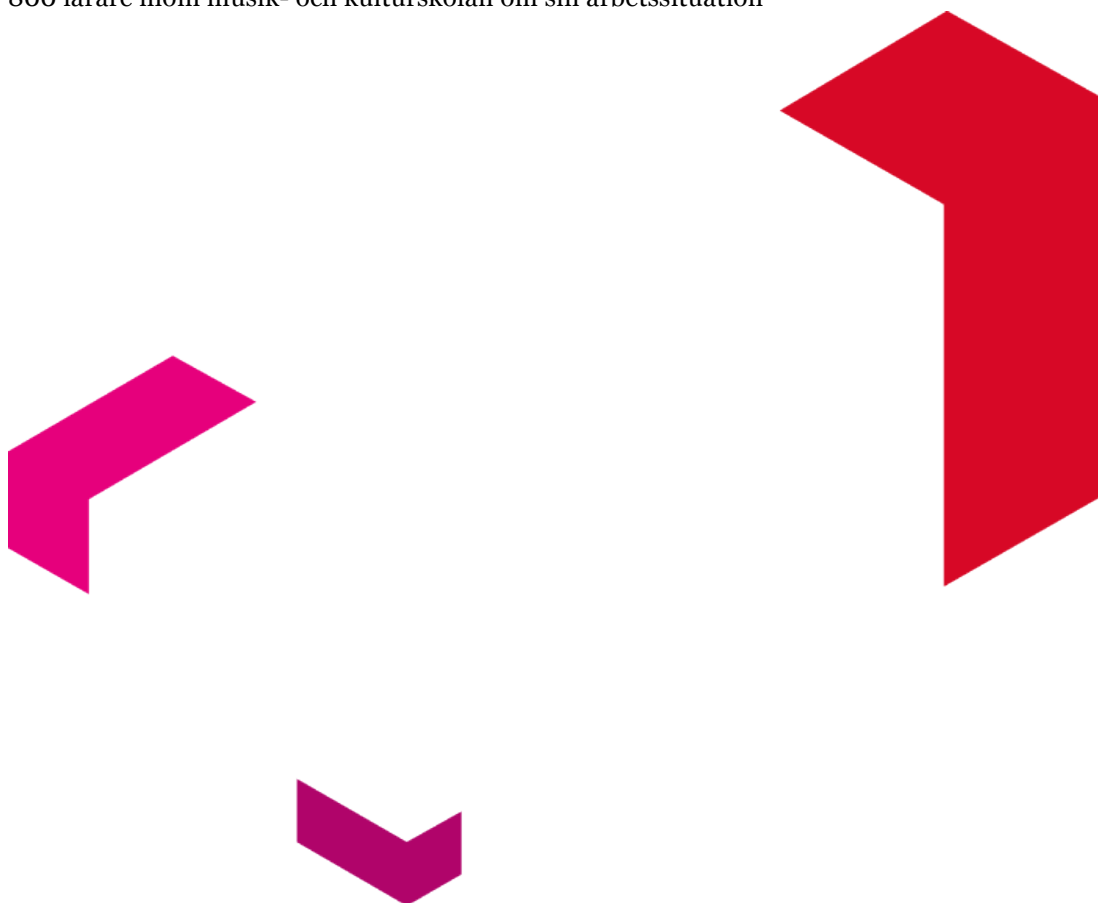

En attraktiv och modern musik- och kulturskola för alla

800 lärare inom musik- och kulturskolan om sin arbetssituation

Musik- och kulturskolan - ett fundament i svenskt kulturliv

Musik- och kulturskolan är unik i sitt slag! Sedan den etablerades på 1940-talet har många av oss dansat, spelat teater, musicerat, målat, eller på annat sätt utforskat de konstnärliga uttrycksformerna inom verksamheten. Idag utgör musik- och kulturskolan ett viktigt fundament i Sveriges rika kulturliv. Det ska vi vara stolta över!

Inte minst kompletterar och fördjupar musik- och kulturskolan de estetiska ämnena i grund- och gymnasieskolan. Den fyller också en viktig funktion för likvärdighet och integration och fungerar som konstnärlig grundutbildning för många kreativa yrken på ett sätt som de flesta andra länder saknar. Vi vet att musik- och kulturskolan är uppskattad av både de barn som deltar i verksamheten och av deras föräldrar. Det är en plats där man lär sig nya saker och utvecklas inom sina egna intresseområden.

Vi vet också att de lärare som arbetar inom musik- och kulturskolan över lag trivs bra på jobbet och är stolta över sitt arbete. Den stoltheten ska vi värna. För att göra det, måste vi hela tiden se hur vi kan utveckla musik- och kulturskolan, så att den fortsätter att hålla en hög kvalitet och att vara en viktig verksamhet för många barn i vårt land.

Musik- och kulturskolan måste främja ett jämlikt och inkluderande deltagande. Jämfört med många andra länder ligger vi i framkant, men vi kan inte nöja oss med det! Alla barn ska få möjligheten att utforska och fördjupa sina konstnärliga färdigheter. Det är också en fråga som tydligt engagerar lärarna. Oavsett vart du bor, ska du som barn eller ungdom ha tillgång till musik- och kulturskolans verksamhet. Lika självklart måste det också vara med en avgiftsfri musik- och kulturskola i alla kommuner, så att inga barn eller ungdomar stängs ute från verksamheten. De konstnärliga uttrycken ska vara tillgängliga för alla unga!

Vi måste också se hur vi kan göra musik- och kulturskolan ännu mer attraktiv som arbetsplats. Genom att inkludera musik- och kulturskolelärarna i de satsningar som gjorts i andra delar av skolväsendet, så som höjda löner och fler karriärvägar, skulle yrket uppvärderas. Ett uppvärderat yrke är också ett mer attraktivt yrke. Om dessutom möjligheterna till heltidstjänst och smartare schemaläggning förbättrades, då skulle attraktiviteten öka ytterligare. På så sätt skulle vi få fler att se musik- och kulturskolan som en tänkbar arbetsgivare!

Musik- och kulturskolan är en unik institution. Verksamheten har en central roll i såväl utbildningsväsendet som kulturväsendet. Under åren har många barn fått utforska sina konstnärliga färdigheter inom ramen för musik- och kulturskolans verksamhet. Låt oss nu tillsammans arbeta för att göra denna viktiga verksamhet ännu bättre!

800 lärare inom musik- och kulturskolan om sin arbetssituation

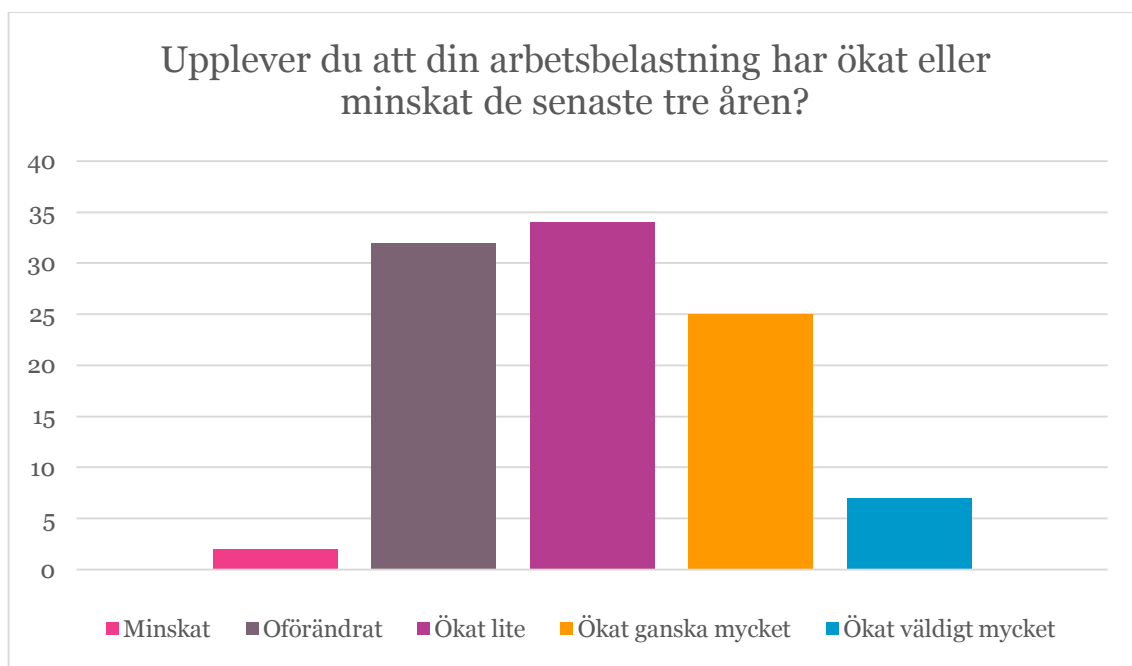
Lärarförbundet har i en enkät ställt frågor till lärare inom musik- och kulturskolan. Över 800 lärare har svarat.

Sammanfattning

- Två av tre lärare anser att arbetsbelastningen har ökat. En tredjedel säger att den har ökat ganska mycket eller väldigt mycket
- De områden där arbetsbelastningen har ökat mest är administration och dokumentation. Andra områden som ökat arbetsbelastningen är till exempel deltagande i arbetsgrupper och fler elever
- 3 av 4 arbetar både dagtid och kvällstid. Var fjärde lärare har minst en gång i veckan delade arbetspass med oavlönad tid mellan passen
- Många lärare har problem som orsakas av hög ljudnivå. Drygt 6 av 10 har problem med trötthet, och många besväras också av stress och tinnitus
- 7 av 10 vill se ett bättre samarbete med grund- och gymnasieskolan
- 3 av 4 vill hitta sätt att bättre nå ut till underrepresenterade grupper

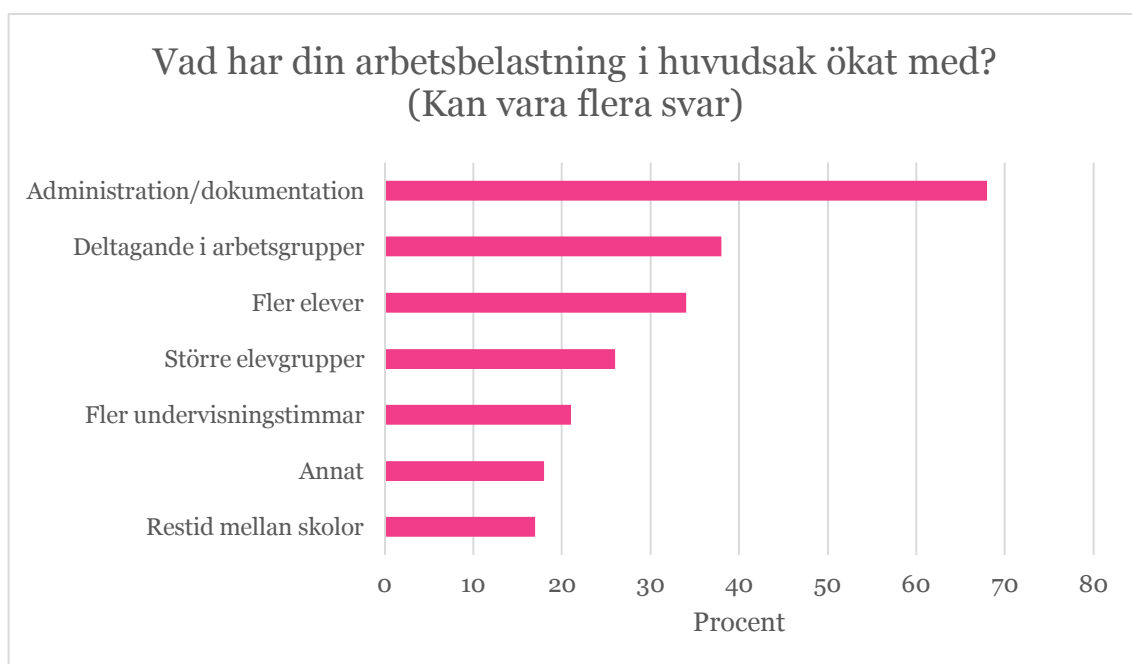
Hög arbetsbelastning ett växande problem

Precis som inom skolväsendet har arbetsbelastningen inom musik- och kulturskolan ökat på senare tid. Två tredjedelar av lärarna anser att arbetsbelastningen har ökat de senaste tre åren och en tredjedel uppger att den ökat ganska eller väldigt mycket. Problemet med att lärare får mer att göra är ett tydligt mönster i alla våra undersökningar bland olika lärargrupper.

Administration är främste tidstjuven för lärarna

Det som framför allt tar upp mer av lärarnas tid är olika typer av administration och dokumentation. Även här är det samma mönster som inom skolväsendet. Det kan tyckas lite förvånande eftersom musik- och kulturskolans lärare inte omfattas av några nationella regelverk eller styrdokument. Även deltagande i arbetsgrupper, fler elever och större elevgrupper är områden som har ökat.

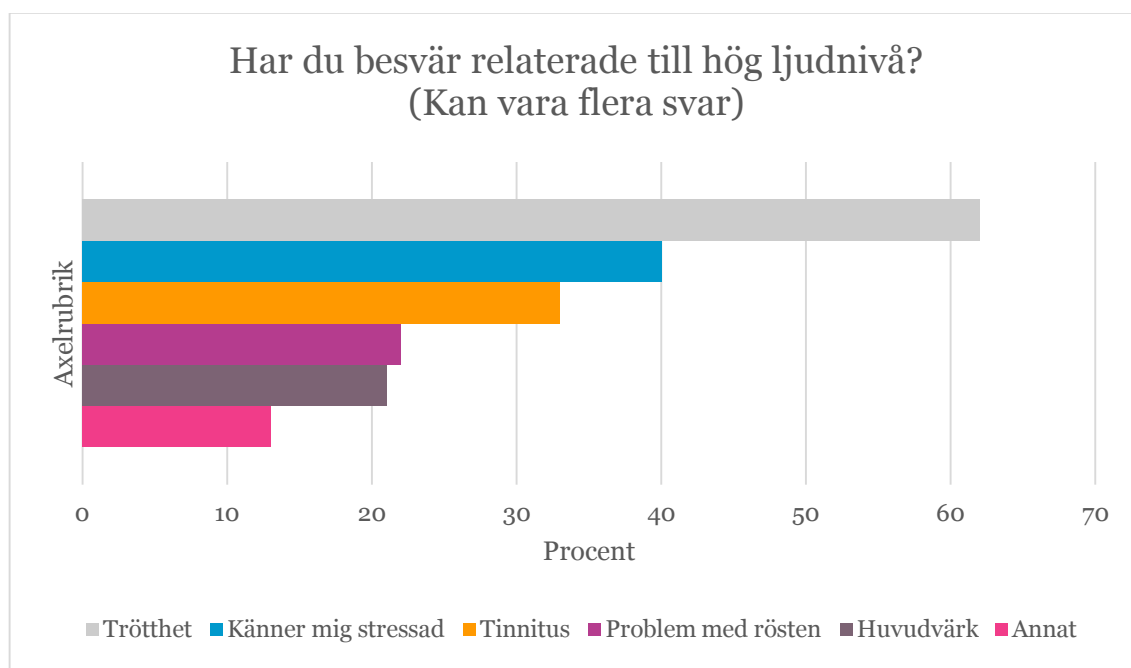

Lärarna måste få goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Problemen med hög arbetsbelastning är en trend som måste brytas. En för hög arbetsbelastning riskerar att leda till stress och psykisk ohälsa och det kan också göra att många lärare tröttnar och byter yrke. Redan idag är risken att drabbas av utbrändhet och depression högre för lärare än för genomsnittet på arbetsmarknaden, enligt Försäkringskassan.

Den höga arbetsbelastningen påverkar också kvaliteten på undervisningen. På frågan om lärarna i musik- och kulturskolan har tid att planera och följa upp sin verksamhet är det inte ens 1 av 10 som säger sig alltid ha den tiden. Var fjärde lärare svarar "sällan" eller "aldrig".

Ett annat arbetsmiljöproblem som många lärare upplever är den höga ljudnivån i undervisningssituationen. Nästan två tredjedelar uppger att de känner sig trötta och många lider också av stress och tinnitus.

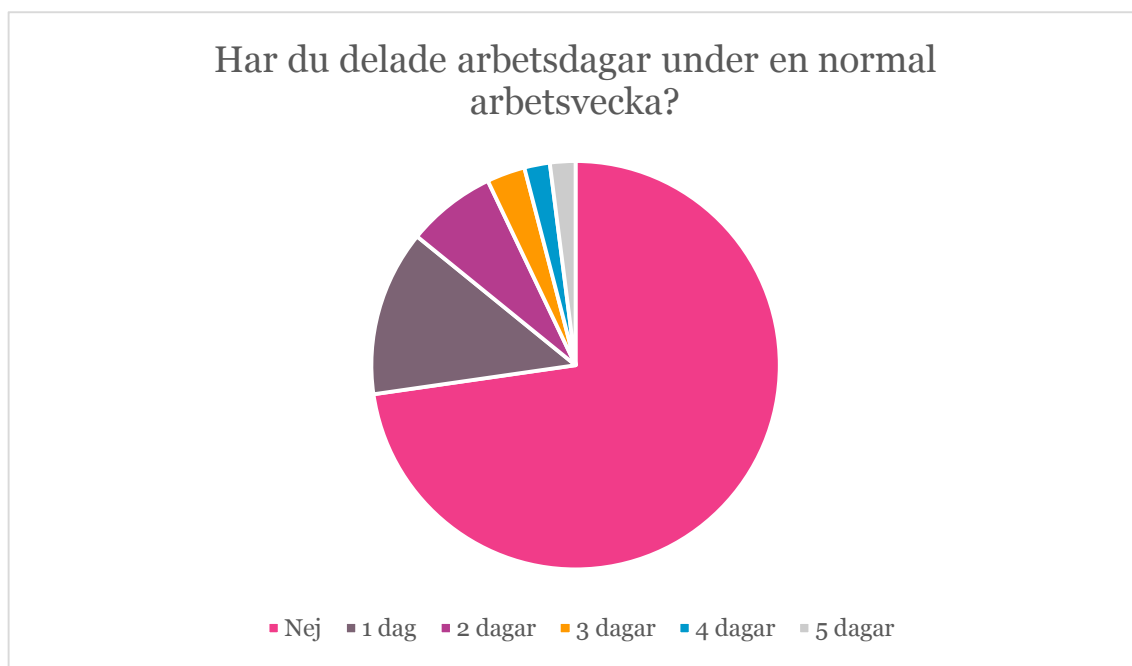
Det är viktigt att vi kommer tillrätta med den höga arbetsbelastningen och de problem och risker som arbetsmiljön och bristen på förberedelsestid för med sig, både för lärarnas och för elevernas skull. Lärarförbundet driver därför att undervisningen alltid ska bedrivas i välutrustade och ändamålsenliga lokaler och att skollärare inom musik- och kulturskolan ges goda förutsättningar att skapa en undervisning som fungerar bra för både elever och lärare. Ett mål är också att i så hög utsträckning som möjligt lägga undervisningen i anslutning till skoldagen för att underlätta lärarnas och elevernas vardag.

Även skolledare inom musik- och kulturskolan måste ges goda organisatoriska förutsättningar. Lärarförbundet anser att varje huvudman ska ha som riktlinje att skolledarna i genomsnitt ansvarar för högst 20 medarbetare. Idag är de ofta långt fler. Kulturskolechefen på varje arbetsplats måste också få de verktyg och resurser som krävs för att aktivt arbeta med frågor som rör arbetsmiljön.

Musik- och kulturskolan ska vara en attraktiv arbetsgivare

Lärarförbundet har över 3 100 yrkesaktiva medlemmar inom musik- och kulturskolan. Av dessa är hela 34 procent 55 år eller äldre. Om man räknar med att många går i pension vid 65 års ålder kommer en tredjedel av våra nuvarande medlemmar att ha gått i pension om 10 år. Det innebär ett tapp på mycket kompetens och rutin och många luckor att fylla. För att kunna fortsätta hålla en hög kvalitet krävs att musik- och kulturskolan fortsätter att vara en attraktiv arbetsgivare.

Många musik- och kulturskolelärare har en arbetssituation som skiljer sig från andra lärare. 3 av 4 uppger i enkäten att deras arbetstid ligger både på dagtid och kvällstid, och var fjärde lärare har minst en dag i veckan där arbetstiden är uppdelad i dubbla arbetspass med obetald tid mellan passen.

Lärarförbundet vill att lärare i största möjliga mån ska slippa ha delade arbetspass. Det är därför viktigt att få till ett bättre samarbete med grund- och gymnasieskolan, så att lärarna får mindre tid mellan passen.

Den utredning kring musik- och kulturskolan som lämnades till regeringen hösten 2016 föreslog att undervisningen i högre grad än idag ska äga rum under de ungas "fria tid". Lärarförbundet

menar att det är fel väg att gå. Att bygga upp högre väggar mellan skolväsendet och musik- och kulturskolan riskerar att splittra upp lärarnas arbetsdagar ännu mer.

Knappt 6 av 10 svarar också i enkäten att de har en heltidstjänst. I vissa fall är det något som läraren själv valt för att kunna ägna sig åt egen konstnärlig verksamhet, ibland inte. Vi vill dock att alla lärare som vill ska erbjudas en heltidstjänst inom sitt område.

Vi vill också göra det lättare att som lärare kunna ha både skolväsendet och musik- och kulturskolan som sin arbetsplats, t ex genom att skapa mer flexibla sätt för personer med en konstnärlig utbildning att kunna läsa in en lärarutbildning och även ha vissa kurser på ämneslärarutbildningen som är inriktade för att undervisa specifikt inom kulturskolan.

Satsa på lärarna och skolledarna

De barn och ungdomar som deltar i musik- och kulturskolan är oftast väldigt nöjda med verksamheten, liksom deras föräldrar. Undersökningar visar att över 9 av 10 barn och föräldrar tycker att musik- och kulturskolan är en plats där man lär sig nya saker, utvecklas och har roligt. Det är ett väldigt gott betyg, och det är mycket lärarnas och skolledarnas förtjänst. De har all anledning att känna sig stolta över det arbete de bedriver varje dag.

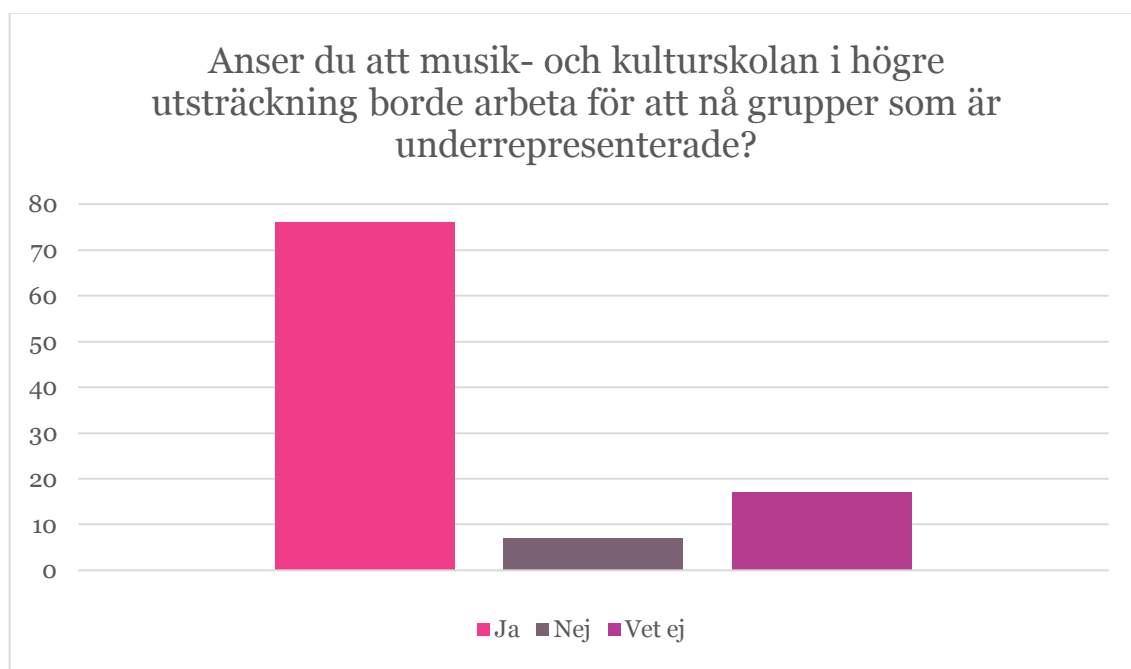
Därför är det också viktigt att man satsar på lärarna och uppmuntrar dem att fortsätta utvecklas i sitt yrke. Här finns dock mycket kvar att göra. Idag får till exempel inte lärarna inom musik- och kulturskolan del av de statliga satsningarna kring lärarlönelyftet och karriärtjänster som finns inom skolväsendet. Vi menar att statliga lärarsatsningar ska gälla alla lärare och vill därför se karriärvägar och lönellyft även inom musik- och kulturskolan.

Lärarförbundet vill också att alla skolledare inom musik- och kulturskolan ska erbjudas skolledarutbildning. Skolledarna har en viktig roll som pedagogiska ledare. Men de är även oerhört viktiga för att kunna hantera arbetsmiljöproblem och hög arbetsbelastning. För att de ska kunna vara framgångsrika i sina uppdrag måste de ges rätt förutsättningar och bör precis som andra skolledare få rätt utbildning för sitt uppdrag. För att kunna ge alla skolledare den möjligheten vill vi att utbildningen ska erbjudas på fler universitet och högskolor än idag.

Alla barn och unga ska ha rätt till musik- och kulturskola

Att få öva sig i att uttrycka sig konstnärligt är något som öppnar dörrar och vidgar vyer. Att få lära sig dansa, måla, sjunga eller göra musik är lustfyllt och skapar mening. Lärarförbundet anser att alla barn – oavsett vem du är, var du bor eller var dina föräldrar kommer ifrån – ska ha den möjligheten. Idag ser det inte ut så. Musik- och kulturskolans verksamhet varierar stort över landet, avgifterna skiljer sig åt och vissa grupper av barn och unga deltar mycket mer än andra i verksamheten.

Det är tydligt i enkäten att lärarna ser det som en mycket viktig del av sitt uppdrag att fler unga ska få del av det som musik- och kulturskolan kan erbjuda. Hela 3 av 4 lärare vill hitta sätt att nå ut bättre till de barn och unga som idag är underrepresenterade.

För att lyckas med det räcker det inte med att kommunerna själva formar ramarna för musik- och kulturskolan. Då kommer det att fortsätta att se väldigt olika ut och stora grupper av unga kommer inte heller i framtiden att delta i verksamheten. En likvärdig och inkluderande musik- och kulturskola behöver regleras nationellt, så att kommunerna blir skyldiga att erbjuda kulturskoleverksamhet och se till att den får gemensamma ramar. Regeringens utredning har dock valt att inte föreslå en sådan reglering, något som vi beklagar.

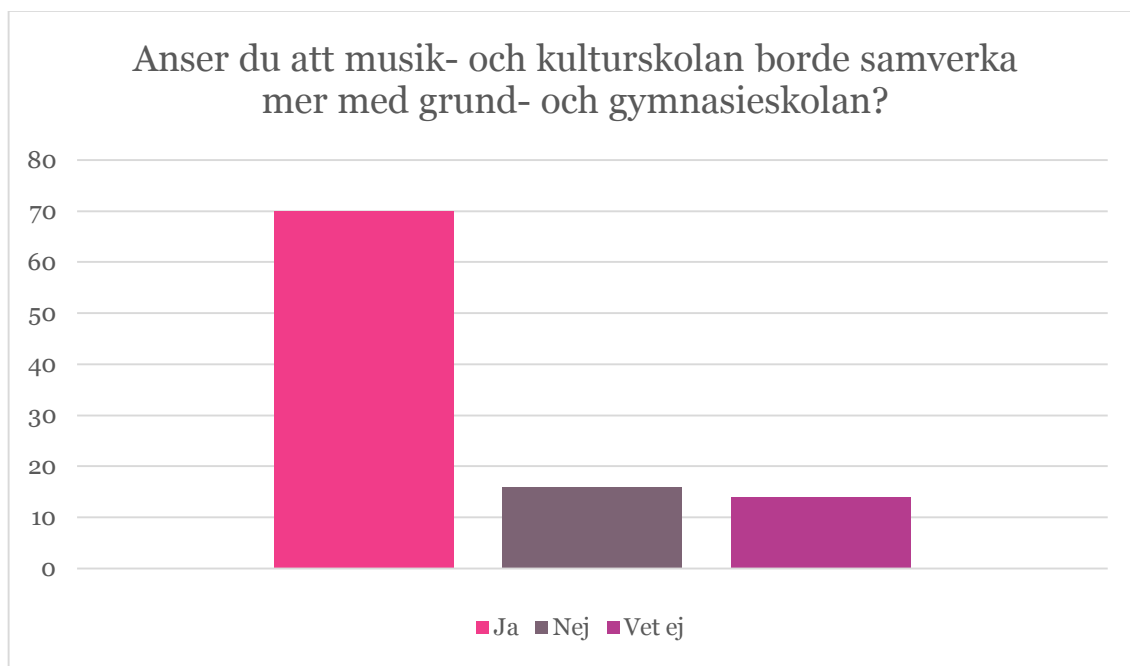
Som ett led i att göra musik- och kulturskolan tillgänglig för alla vill Lärarförbundet också att verksamheten i framtiden blir avgiftsfri i alla kommuner. Att få chansen att lära sig dansa, spela musik och uttrycka sig konstnärligt ska vara en rättighet för alla barn, inte bara de vars föräldrar har råd.

Stärk samarbetet med skolväsendet

Det finns många fördelar med att musik- och kulturskolan har ett nära samarbete med skolväsendet. Det ökar chanserna för att fler elever ska kunna delta, men gör det också lättare att få tillgång till utbildade lärare. En tredjedel av lärarna i enkäten delar sin arbetstid mellan musik- och kulturskolan och skolväsendet och för dem kan samarbetet bli extra viktigt.

Enkäten visar tydligt att många lärare efterlyser ett större samarbete mellan sin egen verksamhet och skolan i sin kommun. I många kommuner fungerar samarbetet redan väl men på flera håll kan det bli bättre. Lärarförbundet vill att samverkan ska stärkas i hela landet, t ex genom att i högre grad lägga undervisningen i anslutning till skoldagen.

En modern och likvärdig musik- och kulturskola behöver förändring

Musik- och kulturskolan är en på många sätt unik verksamhet som är en stor tillgång för de elever som får del av den idag. Men för att den ska kunna fortsätta att hålla en hög och jämn kvalitet över hela landet, kunna attrahera fler elever från olika bakgrunder och vara en attraktiv arbetsplats där lärarna kan utvecklas och må bra så krävs förändringar. Vi vill arbeta tillsammans med dig för att genomdriva de förändringarna och på så sätt skapa en ännu bättre, modernare och mer inkluderande musik- och kulturskola för framtiden.

Så vill Lärarförbundet att musik- och kulturskolan ska utvecklas:

- Inför en nationell reglering, så att alla kommuner blir skyldiga att anordna musik- och kulturskola och att verksamheten håller en hög och jämn kvalitet i hela landet
- Gör yrket mer attraktivt genom att minska arbetsbelastningen, ha färre delade arbetspass och låta de statliga satsningarna på karriärvägar och lön även gälla musik- och kulturskolan
- Ge skolledarna rätt förutsättningar att organisera verksamheten så att den gynnar både elever och lärare

- Skapa fler vägar in i yrket, både för konstnärsutbildade och ämneslärare
- Öka samarbetet med skolan för att få fler elever från olika bakgrund att delta
- Gör musik- och kulturskolan avgiftsfri

Vill du veta mer om Lärarförbundets politik när det gäller musik- och kulturskolan eller om våra synpunkter på regeringens kulturskoleutredning?

Läs mer på: lararforbundet.se/artiklar/lararforbundets-politik-for-musik-och-kulturskolan

Lärarförbundet

Box 12229, SE-102 26 Stockholm | Segelbåtsvägen 15, Stockholm | 08-737 65 00

kansli@lararforbundet.se | lararforbundet.se